

Näringsutskottets betänkande 2024/25:NU2

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2025 inom utgiftsområde 19, som uppgår till ca 4,3 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker även förslag till bemyndiganden om ekonomiska åtaganden och godkännande om medlemskap i European Regional Policy Research Consortium (Eorpa).

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:1 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Budgetprocessen i riksdagen	4
Betänkandets disposition	5
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19	6
Utskottets bedömning	6
Statens budget inom utgiftsområde 19	8
Utskottets ställningstagande.....	14
Särskilda yttranden	17
1. Statens budget inom utgiftsområde 19 (S).....	17
2. Statens budget inom utgiftsområde 19 (V)	18
3. Statens budget inom utgiftsområde 19 (C)	19
4. Statens budget inom utgiftsområde 19 (MP)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	23
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	24
<i>Tabell</i>	
Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 19 Regional utveckling	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 19

a) Anslagen för 2025

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:1 utgiftsområde 19 punkt 2 och avslår motionerna

2024/25:1907 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2024/25:2148 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C),

2024/25:3058 av Elin Söderberg m.fl. (MP) och

2024/25:3135 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:1 utgiftsområde 19 punkt 3.

c) Medlemskap i European Regional Policy Research Consortium

Riksdagen godkänner att regeringen under 2025 beslutar om medlemskap i European Regional Policy Research Consortium och bemyndigar regeringen att under 2025–2027 för anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling besluta om en årlig medlemsavgift på högst 430 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:1 utgiftsområde 19 punkt 1.

Stockholm den 10 december 2024

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C)*, Mats Green (M), Monica Haider (S)*, Mattias Jonsson (S)*, Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S)*, Josef Fransson (SD), Isak From (S)*, Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V)*, Eric Palmqvist (SD), Louise Eklund (L), Aida Birinxhiku (S)*, Lili André (KD) och Linus Lakso (MP)*.

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2024/25:1 i de delar som gäller utgiftsområde 19 Regional utveckling och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2024/25. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2025 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2025 för utgiftsområde 19 Regional utveckling till 4 294 201 000 kronor (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:FiU1, rskr. 2024/25:49). I detta betänkande föreslår näringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut. Lagförslag som har en tydlig anknytning till statens budget ska också ingå i beslutet (11 kap. 18 § fjärde och sjätte styckena riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Regeringen ska enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) lämna en redovisning i budgetpropositionen av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19 i budgetpropositionen. Genomgången är ett

underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19

Inledning

Näringsutskottet har sedan 2015 kontinuerligt följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen, utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen 2015 omfattade i första hand en översiktlig genomgång och analys av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Efterföljande år har utskottet följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter utskottet har haft på resultatredovisningen. Hösten 2017 genomfördes därutöver en närmare uppföljning av ett anslag per utgiftsområde. Utskottets senaste iakttagelser och bedömningar redovisas i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2023/24:NU1, bet. 2023/24:NU2, bet. 2023/24:NU3).

Utskottets grupp för uppföljning, utvärdering, forskning och framtidsfrågor har under dessa år även vid behov fört en dialog med berörda statssekreterare om regeringens resultatredovisning.

Utskottets bedömning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat, och redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena. Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet (prop. 2019/20:1 utg.omr. 19, bet. 2019/20:NU2, rskr. 2019/20:113).

Eftersom resultatredovisningen utgör ett viktigt underlag för riksdagens beredning av statens budget vill utskottet inledningsvis framhålla betydelsen av att den utformas på ett sådant sätt att den bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de olika insatserna leder till. Sedan flera år tillbaka pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen och om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas. Denna dialog är betydelsefull och har på flera sätt bidragit till att utveckla och förbättra den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att regeringen i stora delar har beaktat de synpunkter om resultatredovisningen som utskottet tidigare har lämnat till regeringen. Utskottet är även positivt till regeringens avsikt att fortsätta att utveckla resultatredovisningen i dialog med

näringsutskottet. I det följande lyfter utskottet fram några iakttagelser som det har gjort vid genomgången av resultatredovisningen.

Utskottet kan konstatera att resultatredovisningens struktur och redovisningen av resultat och genomförda insatser är tydligt kopplade både till de centrala bedömningsgrunderna, till de strategiska områdena och till de centrala och kompletterande indikatorerna. Tydliga och talande rubriker bidrar också till ökad läsbarhet. Utskottet kan vidare konstatera att regeringen har hörsammat de synpunkter på resultatredovisningen som lämnades föregående år. Här kan exempelvis nämnas att regeringen nu har infogat en kort kommentar om vilka av de centrala bedömningsgrunder som endast ska redovisas vartannat år. Denna upplysning anser utskottet bidrar till att resultatredovisningen blir tydligare att följa och tillgodogöra sig mellan olika år.

Härutöver visar utskottets granskning att regeringen sedan föregående år har gjort vissa förändringar. Exempelvis redovisas för första gången två nya resultatindikatorer för regionalfondsprogrammen perioden 2021–2027. Utskottet noterar regeringens kommentar om att de resultat som redovisas i avsnittet inte är utfall utan förväntade resultat eftersom genomförandet av programperioden är i inledningen och att endast ett fåtal projekt därför har hunnit avslutas. Vidare noteras att regeringen även anger att den avser att återkomma i en senare budgetproposition med en redovisning av kompletterande indikatorer för området. Regeringen redovisar även fyra nya kompletterande indikatorer som dels följer upp det svenska deltagandet i Interreg, dels genomförda insatser i de Interregprogram som förvaltas i Sverige. När det gäller regionalfondsprogrammen perioden 2014–2020 redovisar regeringen endast en central indikator för investerade medel för riskkapitalfonder. Bakgrunden är att det inte har beslutats om några nya insatser inom programperioden. Liksom föregående år vill utskottet framhålla att det generellt är positivt till att regeringen successivt gör förändringar i resultatredovisningen och byter ut indikatorer, i de fall där regeringen bedömer att det finns mer relevanta sådana. Utskottet är också positivt till att regeringen tydligt beskriver och motiverar de förändringar som görs.

Utskottet kan vidare konstatera att regeringen även i årets resultatredovisning hänvisar till det pågående utvecklingsarbetet för att se över möjligheten att redovisa resultat kopplat till målet för den regionala utvecklingspolitiken samt till att regeringen har tagit fram ett nytt uppföljningssystem för den projektverksamhet som finansieras av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder. Liksom utskottet tidigare har uttalat vill utskottet understryka vikten av att följa upp projektverksamheten gentemot målet för politikområdet och ser positivt på det pågående arbetet.

När det gäller regeringens bedömning av måluppfyllelsen ser utskottet att avsnittet i huvudsak följer samma struktur som föregående år. Regeringen hänvisar till såväl de centrala bedömningsgrunderna som till indikatorområden och indikatorer samt lyfter fram vissa resultat som stöd för sin bedömning av

måluppfyllelsen. Såsom utskottet tidigare har påtalat är det viktigt att bedömningsgrunderna tydligt framgår för hur regeringen drar slutsatser om på vilket sätt specifika insatser har påverkat måluppfyllelsen inom utgiftsområdet.

När det gäller avsnittet om indikatorområdet Regionalt transportbidrag noterar utskottet att regeringen har beaktat den synpunkt som utskottet lämnade föregående år om att det saknades en sammantagen bedömning av måluppfyllelsen. Avsnittet har nu bl.a. kompletterats med en tydligare skrivning om att transportbidraget har bidragit till målet för den regionala utvecklingspolitiken och en koppling till den centrala bedömningsgrunden. Utskottet noterar även att regeringen i avsnittet redogör för insatser inom andra utgiftsområden som särskilt har bidragit till måluppfyllelsen inom utgiftsområdet.

Utskottet är sammantaget positivt till att regeringen har beaktat de synpunkter som utskottet tidigare har framfört, bl.a. om avsnittets struktur, koppling till indikatorer, bedömningsgrunder och resultat samt måluppfyllelse. Den successiva utvecklingen av regeringens resultatredovisning har enligt utskottets mening bidragit till ökad läsbarhet och förståelse för hur regeringen drar slutsatser om hur specifika insatser har påverkat regeringens bedömning av måluppfyllelsen för den regionala utvecklingspolitiken.

Statens budget inom utgiftsområde 19

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Riksdagen godkänner även att regeringen under 2025 beslutar om medlemskap i European Regional Policy Research Consortium (Eorpa). Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2025 inom utgiftsområde 19 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Inledning

Den 27 november 2024 fattade riksdagen beslut om statsbudgetens ramar för de olika utgiftsområdena för 2025 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområdena för 2026–2027 (bet. 2024/25:FiU1, rskr. 2024/25:49).

Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
2025 (föreslagen ram)	4 294	2 620	170	55	100
2026 (beräknad ram)	4 712	2 620	170	90	165
2027 (beräknad ram)	3 773	2 620	170	120	165

Av tabellen ovan framgår regeringens och motionärernas förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2025 och motsvarande beräkningar för 2026–2027. Andra uppfattningar än regeringens om utgiftsramarnas storlek redovisas i partimotionerna 2024/25:3199 (S), 2024/25:1924 (V), 2024/25:2962 (C) och 2024/25:3220 (MP).

Finansutskottet beslutade den 24 september 2024 att ge övriga utskott möjlighet att yttra sig över budgetpropositionen för 2025 samt de motioner om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Näringsutskottet yttrade sig till finansutskottet den 5 november 2024 (yttr. 2024/25:NU3y). I yttrandet förordar näringsutskottet att finansutskottet ska tillstyrka regeringens förslag i budgetpropositionen när det gäller ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP). Finansutskottet justerade betänkandet om utgiftsramarna (bet. 2024/25:FiU1) den 21 november 2024.

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Utgångspunkten för beredningen är att ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling är fastställd till 4 294 201 000 kronor för 2025 (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:FiU1, rskr. 2024/25:49).

Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de förslag som finns i motionerna 2024/25:1907 (V), 2024/25:2148 (C), 2024/25:3058 (MP) och 2024/25:3135 (S).

Enligt förslaget i propositionen kompletteras två av anslagen inom utgiftsområdet med beställningsbemyndiganden för att regeringen ska kunna ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren (se bilaga 3).

I det följande redovisas inledningsvis utgiftsområdets omfattning och vad regeringen anför om politikens inriktning. Därefter redogörs för regeringens överväganden om vart och ett av de tre anslagen inom utgiftsområdet och de föreslagna bemyndiganden som är kopplade till anslagen. Därefter refereras de motioner som innehåller alternativa förslag till anslagsfördelning.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar insatser i form av projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning. Statliga myndigheter och andra statliga aktörer som har verksamheter av särskild betydelse för möjligheterna att uppnå den regionala utvecklingspolitikens mål anges i propositionen på s. 5.

Politikens inriktning

Regeringen redogör i budgetpropositionen för inriktningen för den regionala utvecklingspolitiken. I det följande återges huvuddragen i denna redovisning.

För att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken framhåller regeringen att villkoren för att bo, verka och leva i hela landet ska stärkas. Näringslivet ska ges goda villkor att stärka konkurrenskraften, bidra till jobb och gröna innovationer. Varken människor eller företag i städer, tätorter eller gles- och landsbygder ska hindras från möjligheten till utveckling. Vidare framförs att Sverige står inför stora samhällsutmaningar, bl.a. när det gäller brottslighet, integration, klimatförändringar och social sammanhållning. Dessa utmaningar kommer enligt regeringen tillsammans med globalisering, teknisk utveckling, geopolitiska konflikter och behovet av försörjningsberedskap att påverka samhällsutvecklingen och alla delar av landet. Klimatomställningen är en viktig del av strukturomvandlingen. För att möta samhällsutmaningarna, tillvarata möjligheter och hitta lösningar krävs enligt regeringen en regional utvecklingspolitik där städer och tätorter samt gles- och landsbygder ges möjlighet att utvecklas utifrån sina särskilda förutsättningar.

För att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken och skapa mer ändamålsenliga insatser menar regeringen att det är viktigt med en bredd av insatser, exempelvis tvärssektoriell styrning av resurser, regional hänsyn och ett territoriellt perspektiv. Även samordning och samverkan mellan myndigheter, regioner och kommuner samt samråd med näringsliv och det civila samhällets organisationer anges vara avgörande för att nå detta mål. Regeringens utveckling och styrning av den regionala utvecklingspolitiken ska vara samordnad med insatser inom andra utgiftsområden. Insatserna ska komplettera varandra och bidra till synergier.

Det är väsentligt med en god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service, finansiellt kapital, kultur, vård, utbildning och kompetens. Medel för kommersiell service bidrar till attraktiva landsbygder i hela landet. Regeringen framhåller att Tillväxtverket i juni 2024 slutredovisade ett uppdrag om att se över förordningen om stöd till kommersiell service (LI2024/00790). Vidare finns det i hela Sverige ett behov av ökad integration, ökat bostadsbyggande, en utvecklad kompetensförsörjning, förbättrade villkor för näringslivet och en stark välfärd. Det behövs även god tillgänglighet till rättsväsendet, ett tryggt och stabilt energisystem med konkurrenskraftiga priser samt tillgång till digital kommunikation och transportsystemet, menar regeringen.

I propositionen föreslås ett statsbidrag till det civila samhällets organisationer för att stärka förutsättningarna att verka och göra insatser för en hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling. Vidare anges att en särskild utredare har fått i uppdrag att lämna förslag på hur den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken ska inriktas och utformas (dir. 2024:69). Regeringen har även fattat beslut om en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Strategin ska bidra till att nyindustrialiseringen kommer hela landet till nytta och

stärka möjligheterna för ett gott liv i norra Sverige. När det gäller den nationella strategin för den regionala utvecklingspolitiken har regeringen identifierat vad som behöver utvecklas i det statliga genomförandet. Här nämns bl.a. omställning till en hållbar regional utveckling, betydelsen av ett territoriellt perspektiv och ett samordnat genomförande där ansvar och uppgifter mellan aktörer är tydliga.

Den regionala utvecklingspolitiken och det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik är nära integrerade. Regeringen anger att den noga följer genomförandet av sammanhållningspolitiken. Uppföljningar och utvärderingar ligger till grund för utvecklingen av sammanhållningspolitiken och dialogen med regioner, myndigheter och övriga aktörer är enligt regeringen av stor vikt. Forum för hållbar regional utveckling och regionalfondsprogrammets övervakningskommittéer anges vara viktiga arenor för denna dialog.

Europeiska regionala utvecklingsfonden ska i Sverige bidra till att stärka konkurrenskraften i alla delar av landet genom att främja den digitala och gröna omställningen. Insatsernas fokus är att stärka förutsättningarna för forskning och innovation, arbetet med smart specialisering och att stödja små och medelstora företags konkurrenskraft. Det svenska programmet för Fonden för en rättvis omställning ska finansiera forskning, innovation, kompetensutveckling och utbyggnad av ren energiteknik och bidra till den gröna omställningen av stålindustrin i Norrbottens län, metallindustrin i Västerbottens län och mineralindustrin i Gotlands län. Vidare framför regeringen att den genom en ändring av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten avser att justera den valutakurs som ska tillämpas för programperioden 2021–2027. Syftet är att möjliggöra ett högre nyttjande av EU-medel. Sveriges deltagande i Interregprogram inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden syftar till att främja samarbete över nationsgränser och bidra till en integrerad och hållbar regional utveckling i Sveriges närområde. En betydande del av medlen avsätts för klimatanpassning, övergången till en cirkulär ekonomi samt ett stärkt skydd och bevarande av miljön.

Anslag och bemyndiganden för 2025

Regeringen föreslår att 4 294 201 000 kronor anvisas till utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2025. Hur beloppet fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår nedan och av bilaga 2. För två av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter för de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas i bilaga 3.

I det följande redogörs för regeringens förslag till anslag och bemyndiganden för 2025 för utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder får användas till utgifter för statsbidrag till projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd, ersättning för vissa kreditförluster samt

stöd till kommersiell service. Vidare får anslaget användas för viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet. Dessutom får anslaget användas för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för uppgifter om regionalt utvecklingsansvar.

Regeringen föreslår att 2 012 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2025. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 100 miljoner kronor som en effektivisering av stöd till regionala utvecklingsåtgärder. Regeringen föreslår även att anslaget ökas med 25 miljoner kronor 2025 för ett statsbidrag till det civila samhällets organisationer.

Regeringen föreslår vidare att riksdagen godkänner att regeringen under 2025 beslutar om medlemskap i European Regional Policy Research Consortium (Eorpa) och bemyndigar regeringen att under 2025–2027 för anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder besluta om en årlig medlemsavgift på högst 430 000 kronor. Eorpa är ett konsortium med syftet att bedriva forskning och kunskapsutbyte om regional utvecklingspolitik. Sverige har deltagit i Eorpa:s arbete sedan 1985. Verksamheten omfattar jämförande och analyserande studier i ett europeiskt perspektiv av frågor av betydelse för regional utvecklingspolitik, inklusive sammanhållningspolitik, samt fortlöpande bedömningar av regionala företagsstöd. Den nya avtalsperioden avser 2025–2027. I regeringens skrivelse Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) framgår bl.a. att den forskning som bedrivs om regional utveckling och landsbygdsutveckling är central för lärandet och en forskningsbaserad kunskapsutveckling.

Regeringen begär vidare ett bemyndigande om att under 2025 för anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 miljoner kronor 2026–2031. Regeringen framhåller att den övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget antingen är fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga och privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar. Medlen betalas ut när kostnader har uppstått. Enligt regeringen har de aktörer som kan fatta beslut om framtida åtaganden mot anslaget därför små möjligheter att påverka stödets utbetalningstakt.

Anslaget 1:2 Transportbidrag får användas till utgifter för statsbidrag till regionalt transportbidrag och avser kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Regeringen föreslår att ca 550 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2025. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 84 miljoner kronor 2025 till följd av höga utgifter för godstransporter.

Anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 får användas för utbetalningar av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning för programperioden 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för eventuella slutregleringar för Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2014–2020.

Regeringen föreslår att 1 732 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2025. Genom en omfördelning av anslaget mellan olika år anpassas anslaget till förväntade utgifter. Regeringen uppger att den genom en ändring av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten avser att justera den valutakurs som ska tillämpas från 9,30 kronor per euro till 10,50 kronor per euro.

Därutöver begär regeringen ett bemyndigande om att under 2025 för anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 050 miljoner kronor 2026–2030. Regeringen anger att verksamheten inom Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning bl.a. omfattar fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår.

Motionerna

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2024/25:3135 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1 förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Enligt motionärerna bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 6 914 201 000 kronor för 2025, vilket är 2 620 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Förslaget innebär att motionärerna avvisar regeringens sänkning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 100 miljoner kronor med hänvisning till att det regionala utvecklingsarbetet, de regionala företagsstöden och möjligheten att ge stöd till socioekonomiskt utsatta kommuner är av stor betydelse. Förslaget innebär även en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 20 miljoner kronor på en satsning för att förstärka servicen i glesbygd. Vidare föreslår motionärerna att ett nytt anslag införs – 99:1 Kompensation för höga drivmedelskostnader – och att anslaget tillförs 2 500 miljoner kronor. Förslaget innebär bl.a. att invånare i kommuner som i huvudsak består av landsbygd och där behovet av bil är stort får en högre rabatt än invånare i områden som har en mer utbyggd kollektivtrafik.

Vänsterpartiet

I partimotion 2024/25:1907 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Enligt motionärernas förslag bör de totala utgifterna för anslagsområdet uppgå till 4 464 201 000 kronor, vilket är 170 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. Förslaget innebär en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 40 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för en satsning i anslutning till det särskilda driftsstödet i utsatta och sårbara områden. Satsningen syftar till att stärka den lokala kommersiella servicen på landsbygden och möjliggöra insatser under

en tvåårsperiod för att modernisera och digitalisera lanthandeln. Vidare innebär förslaget en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för ett riktat stöd till bidrag för ökad turism till kommuner med hög andel urskog. Enligt motionärerna bär många glest befolkade kommuner ett betydande ansvar för de kollektiva nyttor som ges av skyddade skogar med höga naturvärden. Dessa kommuner bör enligt motionärerna kompenseras genom ett ökat statligt stöd för turistsatsningar. Motionärerna avvisar även regeringens föreslagna neddragning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 100 miljoner kronor.

Centerpartiet

I kommittémotion 2024/25:2148 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabellen i motionen. Enligt motionärerna bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 4 349 201 000 kronor för 2025, vilket är 55 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Förslaget innebär en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för ett stärkt stöd till lokal service på landsbygden. Lokala butiker eller drivmedelsstationer är ofta en förutsättning för att mindre orter på landsbygden ska kunna fungera och locka till sig invånare, företag och besökare, menar motionärerna. Vidare föreslås en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag på en satsning som innebär att kommuner på landsbygden och i glesbygd ska få möjlighet att stötta det lokala näringslivsklimatet.

Miljöpartiet

I kommittémotion 2024/25:3058 av Elin Söderberg m.fl. (MP) föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabellen i motionen. Enligt motionärerna bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 4 394 201 000 kronor för 2025, vilket är 100 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Förslaget innebär att motionärerna avvisar regeringens sänkning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 100 miljoner kronor. En grundläggande förutsättning för en hållbar samhällsutveckling är tillgången till offentlig och kommersiell service, anför motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet uttala sitt stöd för den inriktning av den regionala utvecklingspolitiken som regeringen redogör för i budgetpropositionen utgiftsområde 19 Regional utveckling. Regeringen framför att för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken ska villkoren för att bo, verka och

leva i hela landet stärkas. Varken människor eller företag i städer, tätorter eller gles- och landsbygder ska hindras från möjligheten till utveckling. Näringslivet ska ges goda villkor för att stärka konkurrenskraften, bidra till jobb och gröna innovationer. Utskottet instämmer i denna uppfattning. Utskottet vill även lyfta fram att det för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken är viktigt med en bredd av insatser som kompletterar varandra och bidrar till synergier. Här kan exempelvis nämnas tvärssektoriell styrning av resurser, ett territoriellt perspektiv, samverkan mellan myndigheter, regioner och kommuner samt samråd med näringsliv och det civila samhällets organisationer.

Utskottet delar regeringens bedömning att Sverige står inför stora utmaningar, bl.a. när det gäller brottslighet, integration, klimatförändringar och social sammanhållning, och att dessa utmaningar tillsammans med globaliseringen, den tekniska utvecklingen, geopolitiska konflikter och behovet av försörjningsberedskap kommer att påverka samhällsutvecklingen i hela landet. För att möta dessa utmaningar krävs en regional utvecklingspolitik där alla delar av landet ges möjlighet att utvecklas utifrån sina särskilda förutsättningar. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på inriktningen på och utformningen av den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken. Utskottet vill i detta sammanhang även lyfta fram att regeringen har beslutat om en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Strategin ska bidra till att nyindustrialiseringen kommer hela landet till nytta och stärka möjligheterna för ett gott liv i norra Sverige. I propositionen lämnar regeringen också förslag om ett statsbidrag till det civila samhällets organisationer som syftar till att stärka förutsättningarna för att verka och göra insatser för en hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling. Utskottet vill även påminna om att regeringen när det gäller den nationella strategin för den regionala utvecklingspolitiken har identifierat vad som behöver utvecklas i det statliga genomförandet. Här nämner regeringen bl.a. omställning till en hållbar regional utveckling, betydelsen av ett territoriellt perspektiv och ett samordnat genomförande där ansvar och uppgifter mellan aktörer är tydliga.

I likhet med föregående år instämmer utskottet i vad regeringen anför om det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik. Uppföljningar och utvärderingar som ligger till grund för utvecklingen av sammanhållningspolitiken, och dialogen med regioner, myndigheter och övriga aktörer är av stor vikt. Europeiska regionala utvecklingsfonden ska i Sverige bidra till att stärka konkurrenskraften genom att främja den digitala och gröna omställningen, bl.a. genom Sveriges deltagande i Interregprogram. Vidare förväntas Fonden för en rättvis omställning bidra till omställningen av stål- och mineralindustrin och kommer huvudsakligen att investera i fossilfri stål- och metallproduktion samt koldioxidlagring. Regeringen anger att den noga följer genomförandet av sammanhållningspolitiken, vilket utskottet välkomnar. Utskottet noterar även att regeringen genom en ändring i förordningen

(1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten avser att justera den valutakurs som ska tillämpas för programperioden 2021–2027.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens förslag till anslagsfördelning och bemyndiganden. Förslagen är enligt utskottets mening väl avvägda. I fyra motioner lämnas förslag om ökade anslag inom utgiftsområdet i förhållande till vad regeringen har föreslagit. Förslagen avser bl.a. ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder. Bland annat föreslås en satsning på turism i kommuner med hög andel urskog och en förstärkt tillgång till offentlig och kommersiell service i glesbygd. Därutöver lämnas förslag om satsningar på lanthandeln och på det lokala näringslivsklimatet. I tre av motionerna avvisas även regeringens föreslagna minskning av anslaget, vilken avser en effektivisering av stödet till regionala utvecklingsåtgärder.

När det gäller service i glesbygd vill utskottet hänvisa till det särskilda driftsstödet för butiker på landsbygden och i glesbygd. Regeringen anger i propositionen att driftsstödet har bidragit till en stabil struktur av dagligvarubutiker i glesbygd och på landsbygden samt att de butiker som får stöd till kommersiell service har en högre överlevnadsgrad än andra. Likt regeringen vill utskottet framhålla att det är väsentligt med en god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service samt att medel för kommersiell service bidrar till attraktiva landsbygder i hela landet. Tillgänglighet till olika typer av service bidrar även till att stärka näringslivets konkurrenskraft och till ett robust samhälle. När det sedan gäller förslag om insatser för att främja turism vill utskottet framhålla att en naturbaserad turism är en betydelsefull del av besöksnäringen genom den sysselsättning och de bidrag till den lokala ekonomin och platsutvecklingen som den skapar.

Vidare lämnas i en motion förslag om att kompensera vissa hushåll för de höga drivmedelskostnaderna. Liksom föregående år står utskottet bakom regeringens prioriteringar när det gäller nivån av skatt på bensin och diesel och de åtgärder som syftar till att dämpa höga kostnader för de som är beroende av bil i vardagen, inte minst de som bor på landsbygden. Utskottet ser därmed inga skäl till att vidta åtgärder med anledning av den sistnämnda motionen.

Sammantaget tillstyrker utskottet regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 19 Regional utveckling och de förslag till bemyndiganden för 2025 som är knutna till anslagen. Utskottet avstyrker de förslag till alternativa anslagsfördelningar som föreslås i motionerna.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 19 (S)

Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Aida Birinxhiku (S) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2024 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 4 294 201 000 kronor 2025 (bet. 2024/25:FiU1). Eftersom Socialdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Socialdemokraternas politik inom utgiftsområde 19.

Socialdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2024/25:3199. Motionen behandlas i betänkande 2024/25:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 5 i det betänkandet. I det här särskilda yttrandet vill vi redovisa vår uppfattning om politikens inriktning när det gäller utgiftsområde 19, som även framgår av kommittémotion 2024/25:3135 (S).

Sverige ska vara ett land där alla regioner har möjlighet att utvecklas och bidra till landets välbefinnande. För att minska klyftorna mellan stad och landsbygder samt mellan olika grupper i samhället måste alla delar av landet få chans att utvecklas utifrån sina unika förutsättningar. För att hantera de varierande förutsättningar som finns i olika delar av landet krävs en regional utvecklingspolitik som tar hänsyn till geografiska liksom socioekonomiska skillnader. Samordning mellan regioner, kommuner, statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle är också avgörande för att nå målet om en hållbar regional utveckling.

I Socialdemokraternas budgetmotion avvisar vi regeringens nedskärning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 100 miljoner kronor. Det regionala utvecklingsarbetet, de regionala företagsstöden och möjligheten att ge stöd till socioekonomiskt utsatta kommuner är betydelsefullt och vi menar att de föreslagna besparingarna kommer att försämra möjligheterna till regionala stöd och utvecklingsinsatser liksom till att bistå kommunerna i deras utvecklingsarbete. Vi vill tvärtom stärka detta arbete och anser att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde ha ökats med 100 miljoner kronor för detta ändamål.

Den gröna industriella revolutionen kan skapa tusentals nya jobb och kräver en regional utvecklingspolitik som är samordnad med andra politikområden, särskilt när det gäller digitalisering, bostadsbyggande, arbetskrafts- och kompetensförsörjning. Det är viktigt att staten aktivt främjar regional utveckling genom att stödja offentliga och kommersiella servicefunktioner i hela landet. Exempelvis har driftsstödet till dagligvarubutiker, som infördes av den tidigare

socialdemokratiska regeringen, varit avgörande för att bromsa nedläggningen av lanthandlar. Vi menar att det är viktigt att människor oavsett bostadsort har tillgång till grundläggande service som matinköp och apoteksvaror. Driftsstödet bör därför utvecklas. Vi anser att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde ökas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att förstärka servicen i glesbygd.

I Socialdemokraternas budgetmotion har det även föreslagits att det borde införas ett nytt anslag på utgiftsområdet som avser medel för att kompensera vissa hushåll för de höga drivmedelskostnaderna. Många hushåll har drabbats hårt av de höga kostnaderna för drivmedel, inte minst barnfamiljer. Enligt detta förslag skulle invånare i kommuner som i huvudsak består av landsbygd och som har sämre tillgång till kollektivtrafik och större behov av egen bil få en högre rabatt än invånare i större samhällen och städer som skulle få en lägre tankrabatt. I större städer och mer tätbebyggda områden är kollektivtrafiken mer utbyggd och därför menar vi att det är rimligt att tankrabatten där är lägre än i glesbygd där familjer i större utsträckning är hänvisade till egen bil för att få vardagen att fungera. För detta ändamål avsatte vi 2 500 000 000 kronor i vårt budgetalternativ inom anslaget 99:1 Kompensation för höga drivmedelskostnader.

Sammantaget hade vi velat anvisa 2 620 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2025.

2. Statens budget inom utgiftsområde 19 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget i budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den som Vänsterpartiet önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2024/25:1924. Motionen behandlas i betänkande 2024/25:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 6 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 19. Förslaget till statens budget för 2025 inom utgiftsområde 19 läggs fram i partimotion 2024/25:1907 (V). I detta särskilda yttrande vill jag kort redogöra för min syn på politikens inriktning för utgiftsområdet och det budgetalternativ som presenteras i den senast nämnda motionen.

Lanthandeln är en bärande del av många mindre orters överlevnad. Enligt min uppfattning bör den lokala kommersiella servicen på landsbygden stärkas och lanthandeln behöver moderniseras. Behovet av digitalisering och effektivisering är stort men utrymmet för detta är ofta litet i de verksamheter som berörs av det särskilda driftsstödet. Jag förordar därför en speciell satsning i anslutning till driftsstödet för verksamheter i utsatta och sårbara områden. En sådan satsning skulle möjliggöra insatser för modernisering och digitalisering

i verksamheterna under en tvåårsperiod. För detta ändamål anser jag att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde ha ökat med 40 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Även om besöksintresset för Sveriges skyddade områden växer har många glest befolkade kommuner en negativ utveckling när det gäller sysselsättning och skatteintäkter. Dessa kommuner bär ett betydande ansvar för de kollektiva nyttor som ges av skyddade skogar med höga naturvärden. Jag anser att dessa kommuner bör kompenseras genom ökat statligt stöd för turistsatsningar och föreslår därför ett speciellt riktat stöd för bidrag till ökad turism till kommuner som har en hög andel urskog. Anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde därför ha ökat med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Jag anser även att regeringens neddragning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 100 miljoner kronor borde ha avvisats. Detta är medel för statligt stöd som bl.a. går till att regionalt främja små och medelstora företag, ge stöd till regionala investeringar och kommersiell service och för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken.

Sammantaget hade jag velat anvisa 170 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2025.

3. Statens budget inom utgiftsområde 19 (C)

Elisabeth Thand Ringqvist (C) anför:

Den 27 november 2024 slog riksdagen fast att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 4 294 201 000 kronor 2025 (bet. 2024/25:FiU1). Eftersom riksdagen har ställt sig bakom en annan utgiftsram än den som Centerpartiet har föreslagit avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19. I stället redovisar jag min uppfattning när det gäller utgiftsområde 19 i detta särskilda yttrande. Centerpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2024/25:2962. Motionen behandlas i betänkande 2024/25:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 7 i det betänkandet. Centerpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 19 framgår av kommittémotion 2024/25:2148 (C) och innebär bl.a. följande.

När det gäller målet för den regionala utvecklingspolitiken anser jag att utgångspunkten för politikområdet är relevant. Politiken behöver dock utvecklas på flera plan. Jag anser därför att den utredning om regional utveckling som tillsattes sommaren 2024 behöver lämna konkreta förslag på hur staten kan agera för att nå politikens mål och ge regionerna det ansvar och handlingsutrymme som de behöver för att kunna genomföra långsiktiga insatser på lokal och regional nivå. Det regionala utvecklingsarbetet behöver styras av de regionala förutsättningarna. Genom att fokusera på stärkt arbetsmarknad, utbildning, innovation och den gröna omställningen stärks konkurrenskraften för alla delar av Sverige. Vidare bör regelverken för de regionala företagsstöden och för transportbidraget ses över så att de blir bättre anpassade för mindre företag och tydligare kan bidra till ökad hållbarhet och jämställdhet. När det

gäller genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik bör regeringen verka för en samlad förvaltning av strukturfonderna på en myndighet, vilket skulle medföra besparing för fondernas administration och förenkla för aktörer som ansöker om finansiering.

Förutsättningarna för företagande ser olika ut runt om i landet. För att göra det möjligt för lands- och glesbygdskommunerna, de som finns närmast de berörda företagen, att stötta det lokala näringslivsklimatet anser jag att regeringen bör återinföra de medel för lokalt arbete med företagsklimat och näringslivsutveckling som Centerpartiet tidigare var med om att införa. För detta ändamål borde anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder därför ha tillförts 30 miljoner kronor för 2025.

Vidare anser jag att anslaget 1:1 även borde ha tillförts 25 miljoner kronor för ett stärkt stöd till lokal service på landsbygden. Regionernas insatser för att upprätthålla tillgången till kommersiell service är viktig för livskraftiga samhällen. Lokala butiker och drivmedelsstationer är ofta en förutsättning för att mindre orter på landsbygden ska kunna fungera och locka till sig invånare, företag och besökare. När Centerpartiet utgjorde en del av regeringen bidrog partiet till att öka de offentliga satsningarna till kommersiell service på landsbygden, bl.a. genom ett driftsstöd för kommersiell service. Anslaget till kommersiell service på landsbygden är uppdelat mellan åtta olika poster och delas ut av olika myndigheter, regioner och länsstyrelser. För att säkerställa att medel når företagen och inte fastnar i administration anser jag att stödet bör ses över. Tillväxtverket bör även se över hur stödet hanteras med så minimal administration som möjligt så att anslagna medel når de näringsidkare de ska.

Sammantaget hade jag velat anvisa 55 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2025.

4. Statens budget inom utgiftsområde 19 (MP)

Linus Lakso (MP) anför:

Riksdagsmajoriteten har i det första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en annan inriktning än den som Miljöpartiet önskar. Jag avstår därför från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet där inte någon del kan brytas ut och behandlas isolerat.

Miljöpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2024/25:3220. Motionen behandlas i betänkande 2024/25:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 8 i det betänkandet. Miljöpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 19 framgår av kommittémotion 2024/25:3058 (MP). I detta särskilda yttrande vill jag kort redogöra för min syn på politikens inriktning för utgiftsområdet och det budgetalternativ som presenteras i den senast nämnda motionen.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Jag anser att fokus inom den regionala utvecklingspolitiken bör ligga

på att ge Sveriges landsbygder goda förutsättningar att utveckla affärsmodeller och verksamheter som bidrar till en hållbar samhällsutveckling och att uppfylla Sveriges miljö- och klimatmål. En grundläggande förutsättning för en hållbar samhällsutveckling är tillgången till offentlig och kommersiell service. Mot denna bakgrund anser jag att regeringens neddragning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder för 2025 med 100 miljoner kronor borde ha avvisats. Jag anser även att regeringens aviserade neddragningar för 2026 och 2027 på statlig nationell medfinansiering till Fonden för en rättvis omställning inom samma anslag är illavarslande. EU:s fond för en rättvis omställning stöttar industrier och regioner med höga koldioxidutsläpp med målet att minska utsläppen och underlätta omställningen. Dessa medel ska bl.a. användas till investeringar i ny klimatsmart och resurseffektiv teknik och kompetenshöjning för anställda.

Jag och andra företrädare för Miljöpartiet har även lämnat förslag på insatser inom andra utgiftsområden som syftar till att stärka lands- och glesbygden. Här kan exempelvis nämnas att mitt parti inom ramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning har avvisat regeringens nedskärning på finansieringen av Statens servicekontor. Vidare har företrädare för Miljöpartiet inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel föreslagit att avsätta 300 miljoner kronor för en satsning på ett nytt stöd, s.k. landsbygdsavtal. Syftet är att ytterligare stärka tillgången till service och främja hållbara transporter på landsbygden. Stödet är inspirerat av stadsmiljöavtalen och innebär kontrakt mellan staten, landsbygdskommuner, regioner och privata aktörer för att skapa bättre alternativ för hållbart resande och minska transportbehovet på landsbygden.

Sammantaget hade jag velat anvisa 100 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2025.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025 utgiftsområde 19:

1. Riksdagen godkänner att regeringen under 2025 beslutar om medlemskap i European Regional Policy Research Consortium och bemyndigar regeringen att under 2025–2027 för anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling besluta om en årlig medlemsavgift på högst 430 000 kronor (avsnitt 2.9.1).
2. Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:1907 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2024/25:2148 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabellen i motionen.

2024/25:3058 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell A i motionen.

2024/25:3135 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1:1 Regionala utvecklings- åtgärder	2 012 337	120 000	170 000	55 000	100 000
1:2 Transportbidrag	549 864	±0	±0	±0	±0
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021– 2027	1 732 000	±0	±0	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>					
99:1 Kompensation för höga drivmedelskostnader	±0	2 500 000	±0	±0	±0
Summa anslag inom utgiftsområdet	4 294 201	2 620 000	170 000	55 000	100 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2025 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	3 500 000	2026–2031
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis om ställning perioden 2021–2027	5 050 000	2026–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	8 550 000	